

**Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
w Poznaniu
Gajowa 10
60-959 Poznań**

Nawiązując do pisma z dnia 20.09.2024 roku (Zn. Spr.: ZS.601.12.2024) i w odpowiedzi na prośbę o wskazanie propozycji obszarów lasów o szczególnych funkcjach społecznych przedstawiam stanowisko Wójta Gminy Czerwonak.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na kwestie natury ogólnej, tj. zasady mające na celu wskazanie obszarów leśnych, skupionych wokół miasta Poznań, o wiodącej funkcji społecznej. W materiałach przedstawianych w trakcie spotkań Zespołu ds. lasów o wiodącej funkcji społecznej wokół miasta Poznań zawarto m.in. informacje o tym, że *„Lasy o wiodącej funkcji społecznej nie sprowadzają lasów do roli podmiejskich parków czy niedostępnych dla rekreacji rezerwatów. W takich lasach nadal będą realizowane prace leśne, ale w sposób jak najbardziej zindywidualizowany, z minimalnym udziałem zrębów”*. Ponadto wskazano, że wśród zasad gospodarowania w lasach o szczególnych walorach społecznych funkcjonować będą następujące formy: wyłączenia z użytkowania, ograniczenia użytkowania, modyfikacji gospodarki leśnej. Propozycje te bez wątpienia mają swoje uzasadnienie i bazują na oczekiwaniach społecznych. Należy natomiast zwrócić uwagę, że pomimo dosyć precyzyjnego określenia form gospodarki leśnej, jak do tej pory analizie nie zostały w należyty sposób poddane takie zagadnienia mogące wynikać z ustanowienia tzw. lasów społecznych, jak:

- wpływ na kształtowanie polityki przestrzennej i ładu przestrzennego (jedno z głównych zadań gmin) i koszty z tym związane,
- wpływ na sytuację przedsiębiorstw i rozwój gospodarczy gmin, w których wyznaczone zostaną lasy społeczne (ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej),
- wpływ na prawidłowe prowadzenie gospodarki łowieckiej, w tym na wzrost kosztów związanych z prowadzeniem gospodarki rolnej i wzrost szkód łowieckich, bezpieczeństwo na drogach i osiedlach związane z pojawianiem się w obszarach zabudowanych nadmiernej liczby dzikich zwierząt,
- bezpieczeństwo mieszkańców (bezpieczeństwo przeciwpożarowe, odpowiedzialność za zdarzenia i wypadki, które będą miały miejsce na terenach lasów społecznych),
- odpowiedzialność z zakresu utrzymania porządku i czystości (również jedno z podstawowych zadań gmin).

Dotychczas prezentowane materiały i stanowiska (m.in. Ministerstwa Klimatu i Środowiska, które jest głównym podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie przedmiotowej inicjatywy) nie odnoszą się w ogóle do powyższych kwestii, bądź traktują je marginalnie lub enigmatycznie. Jednym z przykładów jest np. przedstawione na spotkaniu Zespołu 19 września 2024 r. w Poznaniu stanowisko ws. ewentualnych ograniczeń w prowadzeniu gospodarki łowieckiej na terenach lasów społecznych, w którym MKiŚ odsyła do prac Zespołu ds. reformy łowiectwa nie wskazując, czy gospodarka łowiecka będzie w ogóle rozpatrywana w procesie wyznaczania i funkcjonowania lasów społecznych. Jeśli w tzw. lasach społecznych wprowadzone zostaną ograniczenia w prowadzeniu gospodarki łowieckiej, to kto będzie ponosił koszty związane

ze szkodami w uprawach rolnych i mieniu mieszkańców? Na te i wiele innych pytań brakuje odpowiedzi.

Dla przykładu wyznaczenie wielohektarowych obszarów leśnych (które są zawarte w dotychczas przedstawionych propozycjach tzw. lasów społecznych na terenie gminy Czerwonak) może doprowadzić do niekontrolowanej i nadmiernej obecności dzików w obszarach zabudowanych, ponieważ ewentualne ograniczenia w prowadzeniu prawidłowej gospodarki łowieckiej wykluczą jedyne skuteczne metody walki z tym problemem. W ostatnich latach nadmierna ilość dzikich zwierząt wpływała negatywnie na bezpieczeństwo mieszkańców w gminie Czerwonak (obecność dzików na osiedlach, wypadki i kolizje drogowe, niszczenie mienia), a także na szkody w rolnictwie. Osobnym, ale równie ważnym zagadnieniem są konsekwencje związane z innymi niepożądanymi zjawiskami nadmiernej liczby dzikich zwierząt, jak np. ASF czy inne choroby zakaźne. Jediną skuteczną metodą walki z tymi problemami okazała się współpraca gminy

z lokalnym kołem łowieckim. W przyszłości również ograniczenie działalności rolniczej, na której opłacalność mają m.in. szkody łowieckie będzie prowadzić w konsekwencji do jeszcze większej presji na zabudowę otwartych terenów rolnych i położonych w bezpośrednim sąsiedztwie lasów, co doprowadzi do jeszcze większej i niekontrolowanej ingerencji człowieka w środowisko. W związku z powyższym bardzo ważne jest jednoznaczne, precyzyjne i wyczerpujące określenie ograniczeń, zakazów i nakazów występujących w tzw. lasach społecznych.

Należy podkreślić, że obecne przepisy prawa polskiego nie precyzują kategorii lasów społecznych, ani też nie definiują jednoznacznie tego pojęcia. Może to rodzić szereg wykluczających się interpretacji, a tym samym powodować, że różne grupy społeczne, organizacje, czy instytucje będą inaczej rozumieć cele, funkcje, a przede wszystkim zasady funkcjonujące w lasach społecznych. **Bez jednoznacznego określenia w przepisach prawa definicji i zasad funkcjonowania lasów społecznych wyznaczanie znaczących obszarów pod te funkcje jest realnym zagrożeniem dla generowania konfliktów społecznych i kosztów publicznych, jakie mogą wpłynąć negatywnie na sytuację finansową jednostek samorządu terytorialnego, w szczególności gmin, a także na rozwój gospodarczy.**

W związku z powyższym zakres proponowanych obszarów pod tzw. lasy społeczne jest na obecnym etapie zbyt szeroki. Powyższa uwaga dotyczy wszystkich koncepcji przedstawionych do tej pory na spotkaniach Zespołu ds. lasów o wiodącej funkcji społecznej wokół miasta Poznań. Np. nieuzasadnione jest obejmowanie terenów bagiennych, które są niedostępne dla ludzi (np. tereny w okolicy Annowa), a zupełne pominięcie lasów na północ od tzw. Traktu Annowskiego, które są wykorzystywane rekreacyjnie w większym stopniu niż inne tereny leśne położone w gminie Czerwonak, a również wyznaczone w tych koncepcjach. W związku z powyższym przedstawiam negatywne stanowisko dla wyznaczonych obszarów pod tzw. lasy społeczne.

W pierwszej kolejności należy doprecyzować przepisy definiujące lasy społeczne i jednoznacznie określające wszystkie zasady, nakazy i ograniczenia w nich występujące. W drugiej kolejności należy dokonać dokładnej i rzetelnej analizy ww. zagadnień tj. wpływu na gospodarkę przestrzenną, rozwój gospodarczy, gospodarkę łowiecką, bezpieczeństwo mieszkańców i zadania z zakresu utrzymania porządku i czystości. Następnie na zasadach pilotażu można będzie wyznaczyć określone obszary pod tzw. lasy społeczne. Kolejne obszary powinny być wyznaczone dopiero po przeprowadzeniu rzetelnej oceny i ewaluacji funkcjonowania tzw. lasów społecznych. Konieczna jest także dokładna analiza porównująca wskazane propozycje obszarów tzw. lasów społecznych w zestawieniu z przylegającymi terenami, których funkcje zostały wskazane w Studium Rozwoju i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerwonak i docelowo opracowanym Planie Ogólnym Gminy. Bez tej analizy wyznaczanie obszarów pod tzw. lasy społeczne może spotkać się z ryzykiem odszkodowawczym dla Gminy, za które zapłacą wszyscy jej mieszkańcy.

Na obecnym etapie prac uzasadnionym jest natomiast wyznaczenie na terenie gminy Czerwonak pilotażowo kilku obszarów, które spełniają ramowe kryteria. Proponowane oddziały leśne w ramach pilotażu lasów społecznych na terenie gminy Czerwonak to: 86 (rejon ujęcia wody w Potaszach na podstawie kryterium S7 oraz rejon zbiorników pożwirowych w Owińskach na podstawie kryterium S2), 93 (rejon Dziewiczej Góry, na podstawie kryterium S2), 93A (rejon Dziewiczej Góry, na podstawie kryterium S2), 172 (rejon Koziegłów, na podstawie kryterium S4) i 174 (rejon Kicina, na podstawie kryterium S2). Należy jednak podkreślić, że obszary te powinny zostać zweryfikowane i wyznaczone w toku bardziej pogłębionych konsultacji społecznych i pod warunkiem rzetelnie i skutecznie przeprowadzonej kampanii informacyjnej przedstawiającej informacje o zasadach tzw. lasów społecznych. Gmina Czerwonak deklaruje gotowość przeprowadzenia lub współorganizowania takich konsultacji.

Mimo częściowo negatywnego stanowiska dotyczącego dotychczas proponowanych obszarów pragnę podkreślić pozytywny stosunek do szeroko rozumianej idei ustanowienia tzw. lasów społecznych i dziękuję za możliwość bezpośredniego udziału w prowadzonych konsultacjach w ramach Zespołu.

Z wyrazami szacunku
Marcin Wojtkowiak
Wójt Gminy Czerwonak